

METODOLOGIJA O MJESEČNOM I GODIŠNJEM ISTRAŽIVANJU POMORSKOG SAOBRAĆAJA

SADRŽAJ:

1. Pravni osnov istraživanja

2. Metodološke osnove istraživanja

- 2.1. Cilj istraživanja
- 2.2. Jedinica posmatranja
- 2.3. Izveštajne jedinice
- 2.4. Adresar izvještajnih jedinica
- 2.5. Prikupljanje podataka (metod, vrijeme izvori)
- 2.6. Definicije osnovnih pojmova i obilježja

3. Organizacija istraživanja

- 3.1. Organi za sprovođenje istraživanja
- 3.2. Obrada podataka i stavljanje podataka na raspolaganje

4. Instrumenti za sprovođenje istraživanja

- Obrasci:
- SP-M-11
- SP-G-11

1. PRAVNI OSNOV ISTRAŽIVANJA

Pravni osnov za sprovođenje ovog statističkog istraživanja je Zakon o statistici i statističkom sistemu Crne Gore „SL.list RCG“ br. 69/2005.

2. METODOLOŠKE OSNOVE ISTRAŽIVANJA

2.1 Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja jeste da se prikupe, obrade i objave podaci o obimu prevoza putnika i robe u pomorskom saobraćaju. U isto vrijeme, dobijeni podaci koriste za praćenje dinamike obima i kretanja posmatranih pojava.

Ovim istraživanjima se obezbjeđuju podaci o broju i kapacitetu prevoznih sredstava i njihovoj iskorišćenosti, o ostvarenim ukupnim putničkim i tonskim miljama, kao i podaci o prihodima, rashodima, potrošnji goriva i maziva, zaposlenima i dr.

2.2. Jedinice posmatranja

Jedinice posmatranja za mjesečni i godišnji izvještaj pomorskog saobraćaja su sva preduzeća koja su prema Klasifikaciji djelatnosti razvrstana u sektor H (Saobraćaj i skladištenje), oblast 50 i obavljaju djelatnost prevoz putnika i robe u pomorskom saobraćaju.

2.3. Izvještajne jedinice

Izvještajne jedinice koje su dužne da dostave mjesečni i godišnji izvještaj pomorskog saobraćaja jesu preduzeća koja su razvrstana (krema KD) u djelatnost prevoz putnika i robe u pomorskom saobraćaju, sektor H (Saobraćaj i skladištenje), oblast 50.

2.4. Adresar izvještajnih jedinica

Adresar izvještajnih jedinica za ovo istraživanje sastoji se od preduzeća koja se nalaze u Biznis registru.

2.5. Prikupljanje podataka(metod, vrijeme, izvori)

Za prikupljanje podataka u ovom istraživanju primjenjuje se izvještajni metod. Izvještajna jedinica sastavlja izvještaje na obrascima SP/M-11 i SP/G-11 na osnovu dokumentacije kojom raspolaže i evidencije koju vodi. Izvještajna jedinica dostavlja mjesečni izvještaj pomorskog saobraćaja i godišnji

izvještaj pomorskog saobraćaja nadležnom statističkom organu (područnoj jedinici) u roku koji joj on odredi na osnovu Programa statističkih istraživanja.

2.6. Definicije osnovnih pojmova i obilježja

Putnički brodovi su plovila sa sopstvenim pogonskim uređajima koja mogu istovremeno da prevezu više od 12 putnika.

Trajekti su specijalni plovni objekti sa sopstvenim pogonom namjenjeni za prevoz putnika, motornih i drugih vozila preko morskih tjesnaca.

Teretni brodovi su plovila namjenjena za prevoz tereta-robe. Ovdje treba uključiti i tankere.

Remorkeri (tegljači) su brodovi namjenjeni za tegljenje drugih plovnih jedinica.

Kapaciteti prevoznih sredstava izražava se u: BRT (bruto registarska tonaža), GT (bruto tonaža), DWT (nosivost tereta), putničkim mjestima, broju ležaja i kW (za snagu motora). Ovi podaci se preuzimaju iz dokumentacije o posljednjem baždarenju. Putnička mjesta ne obuhvataju broj ležaja. Pretvaranje KS u KW vrši se množenjem KS sa koeficijentom 0.736.

Putnik je svaka osoba koja je brodom doputovala u luku ili otputovala iz luke, a nije član brodske posade.

Prevoz putnika u statistici iskazuje se brojem prevezenih putnika i putničkim miljama (PM), pri čemu 1 PM iskazuje prevoz 1 putnika na udaljenosti od 1 morske milje. Npr. Kada se 5 putnika preveze na udaljenosti od 30 morskih milja onda je ostvareno 150 putničkih milja ($5 \times 30 = 150$).

Prevoz putnika u statistici se iskazuje podjelom na unutrašnji i međunarodni prevoz.

Prevoz robe u statistici iskazuje se težinom prevezene robe i tonskim miljama (TM), pri čemu 1TM iskazuje prevoz 1 tone robe na udaljenosti od 1 morske milje. Npr. ako je 50 tona robe prevezeno na udaljenosti od 500 tonskih milja, ostvareno je 25000 tonskih milja ($50 \times 500 = 25000$).

Sa geografskog stanovišta prevoz robe se u statistici iskazuje sa podjelom na unutrašnji prevoz, izvoz, transit i prevoz među stranim lukama.

Unutrašnji prevoz je dio ukupnog prevoza robe morem, obavljen između dvije domaće luke.

Izvoz obuhvata sve prevoze domaće robe morskim putem koja je utovarena u nekoj domaćoj luci, a istovarena u nekoj inostranoj luci.

Uvoz obuhvata svu robu utovarenu u nekoj inostranoj luci, a istovarenu u nekoj od domaćih luka, pod uslovom da je roba namjenjena našoj državi.

Tranzit obuhvata stranu robu koja stiže u naše luke iz inostranstva i kasnije dalje otprema prevoznim sredstvima drugih grana saobraćaja u inostranstvo i obrnuto.

Prevoz među stranim lukama - istovar predstavlja rad domaćih brodova između stranih luka u inostranstvu.

3. ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA

3.1. Organi za sprovođenje istraživanja i njihove obaveze

Zavod za Statistiku Crne Gore priprema i sprovodi istraživanja "Mjesečni izvještaj pomorskog saobraćaja" i "Godišnji izvještaj pomorskog saobraćaja" i obrađuje podatke na nivou države. Područna odjeljenja Zavoda dostavljaju obrasce izvještajnim jedinicama, prikupljaju izvještaje, kontrolišu da li su sve izvještajne jedinice dostavile izvještaj, kontrolišu potpunost podataka u izvještaju.

3.2. Obrada podataka i stavljanje podataka na raspolaganje

Rezultati obrade podataka o pomorskom saobraćaju prezentuju se u sledećim publikacijama:

- Statistički godišnjak
- Mjesečni statistički pregled
- Saopštenja na web-portalu

Tretiranje povjerljivih podataka

Podaci koji se tretiraju kao poverljivi ne objavljuju se.

4. INSTRUMENTI ZA SPROVOĐENJE ISTRAŽIVANJA

Instrumenti za sprovođenje istraživanja su obrasci:

- 1. SP/M-11**
- 2. SP/G 11**

Mjesečni izvještaj pomorskog saobraćaja
Godišnji izvještaj pomorskog saobraćaja

Obrasci se mogu naći na sajtu: www.monstat.org